

PM om Ett nytt Europeiskt Bauhaus (NEB)

Sammanfattning

- Initiativet ett Nytt Europeiskt Bauhaus (NEB) är ett EU-initiativ med syftet att skapa vackra, hållbara och inkluderande platser, produkter och levnadssätt.
- Målet med NEB är att:
 - Att förändra de europeiska livsmiljöerna.
 - Att främja en ny livsstil som harmoniserar hållbarhet med stil.
 - Att alla europeiska medborgare ska ha tillgång till cirkulära och mindre koldioxidintensiva varor.
- NEB är ett tvärvetenskapligt initiativ som främjar samarbete mellan vetenskapens-, teknikens-, och kulturens värld.
- NEB följer en deltagandebaserad strategi där bland annat aktörer som verkar regionalt och lokalt ställs i fokus.
- NEB är en slags rörelse där aktörer och medborgare kan delta genom att bland annat bli en officiell partner och vara med i Bauhauslaboratoriet.

Region Östergötland och NEB

Möjligheter

- Goda förutsättningar för kontaktskapande och transnationella samarbeten.
- Finansieringsmöjligheter
- NEB har tydliga kopplingar till två prioriterade områden i Region Östergötlands utvecklingsstrategi:
 - Att skapa ett grönare Östergötland.
 - Att skapa attraktiva livsmiljöer.

Inledning och syfte

Syftet med detta PM är att informera om EU-initiativet NEB. Den sammanställda informationen är framförallt övergripande information om initiativets utformning och implementering. Detta riktar sig främst till tjänstepersoner och förtroendevalda inom Region Östergötland men även till andra intresserade aktörer i Östergötland.

Vad är NEB?

NEB är ett initiativ som EU-kommissionen presenterade hösten 2020. När initiativet presenterades inleddes en gemensam utformningsfas. Detta innebar att medborgare, organisationer och andra intresserade aktörer fick möjligheten att vara delaktiga i att utforma initiativet. Utformningsfasen avslutades i juni 2021, och sedan september 2021 är initiativet i den implementerande fasen. Från och med januari 2023 inleds NEB:s tredje fas som kommer fokusera på att utveckla de idéer och åtgärder som vuxit fram under implementeringsfasen samt att försöka nå ut till en bredare publik i och utanför EU.

Syftet med initiativet är att skapa vackra, hållbara och inkluderande platser, produkter och levnadssätt. Detta ska göras genom att främja samarbete mellan vetenskapens-, teknikens-, och kulturens värld. Initiativet är därmed tvärvetenskapligt och det finns även tydliga kopplingar till den gröna givnen.

Initiativet är uppbyggt utifrån tre kärnvärden:

- **Hållbarhet:** från klimatmål till cirkuläret, nollförorenning och biologisk mångfald.
- **Estetik:** kvaliteten på upplevelser och stil utöver funktionalitet.
- **Inkludering:** att ta vara på mångfald och att säkerställa jämlikhet och tillgänglighet för alla.

NEB:s målsättningar

Det övergripande målet med NEB är att förändra de europeiska livsmiljöerna och att främja en ny livsstil som kombinerar hållbarhet med stil. Målet med NEB är även att alla europeiska medborgare ska ha tillgång till cirkulära och mindre koldioxidintensiva varor. För att nå målen följer initiativet en deltagandebaserad strategi och mycket fokus läggs på att bygga upp en rörelse kring NEB.

Region Östergötlands och New European Bauhaus: Förankring till RUSen och möjligheter

- **Att skapa ett grönare Östergötland:** Att skapa ett grönare Östergötland syftar till samhällets gröna omställning med ett särskilt fokus cirkulär ekonomi och resurseffektiva transporter, lokaler och bostäder. Detta kopplar väl samman med NEB, däribland genom NEB:s kärnvärde om hållbarhet som riktas mot cirkularitet, nollförorenning och biologisk mångfald.

- **Att skapa attraktiva livsmiljöer:** Att skapa attraktiva livsmiljöer fokuserar på god samhällsplanering och att säkra ett starkt kultur- och idrottsliv. God samhällsplanering skapar förutsättningarna för bland annat hållbar utveckling och bevarande av biologisk mångfald. Det stärker även människors livskvalitet genom funktionella livsmiljöer med estetiska och konstnärliga värden. Ett starkt kultur- och idrottsliv binder i stället samman Östergötland socialt, och strategin beskriver hur tillgängligheten av kultur och idrott i hela Östergötland behöver öka. Både god samhällsplanering och att säkra ett starkt kultur- och idrottsliv kopplar väl samman till NEB:s kärnvärden om estetik och inkludering. Detta genom hur de två kärnvärdena beskriver initiativets kulturella delar samt initiativets fokus på bland annat tillgänglighet.

Implementering av NEB: Strategi, aktörer, Bauhauslaboratoriet, officiell partner och utlysningar

Strategi

NEB:s strategi togs fram utifrån den gemensamma utformningsfasen. Strategin beskriver hur arbetet med initiativet ska ske och är uppbyggd utifrån tre huvudprinciper:

- **En strategi på flera nivåer.** Denna huvudprincip innebär att initiativet har en flernivåstrategi som både syftar till den globala och den lokala nivån. Med den globala nivån syftar strategin till att den gröna omställningen bör hanteras globalt, men samtidigt behöver initiativet nå ut lokalt för att få resultat.
- **Delaktighet.** Initiativet kommer att följa en deltagandebaserad strategi där EU-kommissionen strävar efter att skapa en rörelse och gemenskap kring NEB. Genom att tillämpa en deltagandebaserad strategi strävar EU-kommissionen efter att fokusera på inkludering och att följa principen om att kreativa lösningar sker genom kollektivt tänkande. Detta konkretiseras genom det så kallade Bauhauslaboratoriet och möjligheten att bli en officiell partner.
- **Ämnesövergripande karaktär.** Huvudprincipen betyder att initiativet följer en strategi som inkluderar olika perspektiv och yrken. EU-kommissionen menar att det behövs integrerade strategier för komplexa problem där olika kompetenser och kunskaper tas tillvara på och samverkar.

I strategins första huvudprincip beskrivs hur NEB följer en flernivåstrategi där man behöver nå ut lokalt för att få resultat. Detta sätter bland annat regioner och de regionala utvecklingsaktörerna i fokus. Tillsammans med den andra huvudprincipen som beskriver att strategin är deltagandebaserad skapas goda förutsättningar för att initiativet faktiskt ska kunna utvecklas på den regionala nivån. Sammantaget kan det beskrivas att strategin skapar ett bottom-up perspektiv där aktörer som verkar lokalt ställs i centrum snarare än aktörer som verkar på en mer nationell eller internationell nivå. Detta skapar goda förutsättningar för att NEB ska just kunna utvecklas på den regionala nivån.

Uppdrag att koordinera Sveriges deltagande i NEB: Boverket

Under 2021 gav den svenska regeringen Boverket, den nationella myndigheten för samhällsplanering, stadsutveckling, byggande och boende, uppdraget att koordinera och stärka det svenska deltagandet i NEB. Boverkets uppdrag innefattade bland annat att möjliggöra för nordisk och nationell samordning, arbeta med kunskapshöjande insatser och att följa upp utvecklingen av initiativet. I uppdraget samarbetade Boverket med andra samhällsaktörer såsom Energimyndigheten, Vinnova och Statens centrum för arkitektur och design. Uppdraget avslutades i februari 2022. I dagsläget går det inte att säkert säga om Boverket kommer att ha ett fortsatt uppdrag kopplat till NEB eller ej, utan det är upp till den svenska regeringen att besluta om.

Bauhauslaboratoriet

För att stärka att initiativet är deltagandebaserat har EU-kommissionen skapat Bauhauslaboratoriet. Laboratoriet ska fungera som en slags digital tankesmedja för att utveckla och skapa innovationer. Dessa innovationer ska sedan kunna användas för att underlätta genomförandet av NEB:s mål. Laboratoriet ska även fungera som en kontaktskapande yta för att uppmuntra till gemenskap och ömsesidigt lärande. EU-kommissionen kommer att skapa en digital plattform för laboratoriet som fortfarande är under utveckling.

Bauhausfestivalen

Den 9–12 juni 2022 kommer EU-kommissionen att arrangera den första Bauhausfestivalen. Detta ska vara en festival i hybridformat som kommer ta plats både i Bryssel och digitalt. Med festivalen vill EU-kommissionen bland annat uppmärksamma och diskutera innovationer och resultat av NEB. Festivalen kommer att utgöras av tre delar där den första delen är ett forum för att diskutera utformningen av projekt. Den andra delen är en mäsas där projekt, prototyper och resultat kopplade till initiativet visas upp. Den tredje delen är ett kulturevenemang med fysiska och virtuella utställningar. Ambitionen är att festivalen ska bli ett av EU-kommissionens årliga evenemang. Mer information om festivalen finns på Bauhausfestivalens hemsida ([länk](#)).

Officiell partner

För att skapa den gemenskap och rörelse som initiativets strategi beskriver med det deltagandebaserade perspektivet kan olika aktörer såsom nätverk, föreningar, organisationer och universitet ansöka om att bli officiella Bauhaus-partners. Som en officiell Bauhaus-partner ska aktörerna organisera olika typer av aktiviteter som stödjer initiativet. Syftet med aktiviteterna kan exempelvis vara att diskutera hur olika typer av discipliner kan utveckla initiativet och att identifiera inspirerande projekt eller koncept.

Just nu finns det nästintill 400 officiella Bauhaus-partners runt om i unionen. Att vara en officiell Bauhaus-partner innebär inte att aktörerna får ekonomisk ersättning. Att vara en officiell Bauhaus-partner innebär i stället att vara en viktig del för att utveckla initiativet och att inspirera andra.

Utlysningar

För att implementera NEB har EU-kommissionen sett till möjliga synergier mellan befintliga och kommande EU-strategier, EU-initiativ och EU-program. NEB har därmed inte ett eget finansieringsinstrument utan NEB-projekt finansieras istället genom befintliga och kommande EU-program och fonder.

Utlysningarna kommer att ske både för särskilda NEB-projekt och för övergripande projekt som stödjer NEB. Båda dessa typer av utlysningar sker inom befintliga och kommande EU-program och fonder, däribland inom Horisont Europa, den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Life-programmet. För att kunna ansöka om finansiering till ett NEB-projekt behöver de sökande därmed vara stödberättigade inom aktuellt EU-program som utlysningen sker inom.

Alla utlysningar relaterade till NEB utformas efter tre ämnesområden:

- **Omvandling av platser** – Utlysningarna ska stödja omvandlingen av den bebyggda miljön i enighet med de tre tidigare nämnda kärnvärdena estetik, hållbarhet och social inkludering.
- **Omvandling av en gynnsam miljö för innovation** – Utlysningarna ska fokusera på att sammanföra innovation med hållbarhet, inkludering och estetik.
- **Spridning av betydelser** – Utlysningar som syftar till att hantera sociala och miljömässiga utmaningar som engagerar det civila samhället samt gränsöverskridande och tvärvetenskapligt samarbete.

Under hösten 2021 öppnade de första utlysningarna för pilotprojekt relaterade till NEB. I dagsläget går det inte att säkert säga huruvida det kommer öppnas fler särskilda NEB-utlysningar eller inte. Däremot kan det förväntas att fler utlysningar som stödjer NEB:s övergripande mål (direkt eller indirekt) kommer att öppnas i framtiden.

Öppnade utlysningar från EU-kommissionen:

- The New European Bauhaus – shaping a greener and fairer way of life in creative and inclusive societies through Architecture, Design and Arts
HORIZON-CL2-2022-HERITAGE-01-10 ([länk](#))
Program: Horisont Europa
Deadline: 20 april 2022
- Advanced manufacturing of Integrated PV
HORIZON-CL5-2022-D3-01-03 ([länk](#))
Program: Horisont Europa
Deadline: 26 april 2022
- European Cooperation projects Large Scale
CREA-CULT-2022-COOP-3 ([länk](#))
Program: Kreativa Europa
Deadline: 27 april 2022
- European Cooperation projects Small Scale
CREA-CULT-2022-COOP-1 ([länk](#))
Program: Kreativa Europa
Deadline: 27 april 2022

- European Cooperation projects Medium Scale CREA-CULT-2022-COOP-2 ([länk](#))
Program: Kreativa Europa
Deadline: 27 april 2022
- CIVITAS 2030 – Coordination and support for EU funded urban mobility HORIZON-CL5-2022-D2-01-11 ([länk](#))
Program: Horisont Europa
Deadline: 6 september 2022

Utlysning DG-REGIO

EU-kommissionens generaldirektorat för region- och stadspolitik (DG-REGIO) har även lanserat en utlysning för implementeringen av NEB. Utlysningen öppnar den 30 mars 2022 och riktar sig till små städer och medelstora kommuner med mindre än 100 000 invånare. Finansiering kan sökas till projekt som bidrar till NEB inom fyra områden:

- Renovering av befintliga byggnader och offentliga utrymmen på ett sätt som främjar cirkularitet och koldioxidneutralitet.
- Bevarande och omvandling av kulturarvet.
- Anpassning och omvandling av byggnader för boenden till låga priser.
- Förnyelse av stads- eller landsbygdsområden.

Sista ansökningsdagen för utlysningen är den 23 maj 2022 och mer information finns [här](#).

Svenska utlysningar

I Sverige finns även flera utlysningar som kopplar an till NEB. Dessa finns bland annat att hitta på Rådet för hållbara städers hemsida ([länk](#)) som löpande lägger ut aktuella utlysningar.

Länkar

[NEB:s hemsida](#)

[NEB på EU-kommissionens Funding and Tenders Portal](#)

[Om aktuella utlysningar från Hållbar Stads hemsida](#)

[Om Boverkets uppdrag att koordinera Sveriges deltagande i NEB](#)